

LIBRIS

We know
books

TERRY PRATCHETT

Națiunea

Ilustrații de Laura Ellen Anderson

Traducere din engleză și note de Iulia Arsintescu

arthur

CUPRINS

Cum a făcut Imo lumea, într-un timp când lucrurile erau diferite și luna era altfel	9
CAPITOLUL 1 Molima	11
CAPITOLUL 2 Lumea Nouă	34
CAPITOLUL 3 Fierbințeală	60
CAPITOLUL 4 Învoieli, legăminte și promisiuni	83
CAPITOLUL 5 Laptele care se întâmplă	116
CAPITOLUL 6 Se naște o stea	137
CAPITOLUL 7 Plonjând după zei	173
CAPITOLUL 8 Durează o viață până înveți să mori	194
CAPITOLUL 9 Rostogolitul pietrei	213
CAPITOLUL 10 Să crezi înseamnă să vezi	238

CAPITOLUL 11 Crime și pedepse	255
CAPITOLUL 12 Tunuri și politică	284
CAPITOLUL 13 Armistițiu	305
CAPITOLUL 14 Duel	320
CAPITOLUL 15 Lumea întoarsă cu susul în jos	331
Azi	371
<i>Nota autorului</i>	382

❧ CAPITOLUL 1 ❧

MOLIMA

Ningea atât de des, încât în aer se formau bulgări fragili de zăpadă, care apoi se rostogoleau și se topeau imediat ce cădeau pe caii aliniați de-a lungul cheiului. Era patru dimineața și locul începea să prindă viață, iar căpitanul Samson nu mai văzuse niciodată atâta zor pe chei. Încărcătura zbura de-a dreptul spre corabie; macaralele se încordau în strădania lor de a scăpa cât mai repede de baloturi. Nava duhnea deja a dezinfectant, duhnea a *chestia aia*. Fiecare om care urca la bord era scaldat cu totul în ea, până începea să-i picure din cizme. Dar nu era de-ajuns; unii dintre ei urcaseră cu niște pompe enorme, care scuipau peste absolut orice o ceață de un roz acid.

Căpitanul Samson nu putea face nimic în legătură cu treaba asta. Agentul proprietarilor era chiar acolo, la

marginea cheiului, cu ordinele în mâini. Totuși, căpitanul Samson avea de gând să încerce.

— Chiar credeți că suntem infectați, domnule Blezzard? s-a răstit el la bărbatul de pe chei. Vă asigur că...

— Nu sunteți infectați, căpitane, cel puțin din câte știu eu, dar facem asta pentru binele vostru, a strigat agentul prin megafonul lui uriaș. Și trebuie să vă preven din nou, pe tine și pe oamenii tăi, să nu părăsiți nava!

— Avem familii, domnule Blezzard.

— E adevărat și ne-am ocupat deja de ele. Crede-mă, căpitane, familiile voastre sunt norocoase și la fel veți fi și voi, dacă urmați ordinele. E *obligatoriu* să plecați înapoi spre Port Mercia până în zori. Nici nu știu cum să insist destul asupra importanței acestui lucru.

— Imposibil! E în cealaltă parte a lumii! Am ajuns acasă de doar câteva ore! Nu mai avem decât puține alimente și apă!

— Veți ridica pânzele în zori și vă veți întâlni în Marea Mânecii cu *Maid of Liverpool*¹, care tocmai s-a întors din San Francisco. Oamenii Companiei sunt în acest moment la bordul ei. Vă vor da tot ce aveți nevoie. Vor goli orice cotlon al acelei nave ca să fie siguri că sunteți voi aprovizionați cum se cuvine și cu echipajul complet!

Căpitanul a clătinat din cap.

— Nu merge așa, domnule Blezzard. Ce ne ceri dumneata... e prea mult. Eu... Doamne sfinte, omule, am nevoie să primesc ordine de la cineva cu mai multă autoritate, nu doar niște cuvinte strigate printr-o pâlnie de tinichea!

— Cred că vei găsi *la mine* autoritatea de care ai nevoie, căpitane. Îmi acorzi permisiunea să urc la bord?

Căpitanul cunoștea vocea aceea.

¹ În română numele navei ar fi *Fecioara din Liverpool*.

Era vocea lui Dumnezeu, sau a cuiva aproape la fel de puternic. Dar chiar dacă recunoștea vocea, nu-l recunoștea deloc pe vorbitorul care stătea la capătul pasarelei de îmbarcare. Asta pentru că îmbrăcase un fel de colivie. Cel puțin așa părea la prima vedere. După ce s-a uitat mai bine, căpitanul și-a dat seama că era o ramă fină de metal cu un voal subțire întins în jurul ei. Persoana dinăuntru al acestei alcătuiți pășea într-un nor tremurător de dezinfectant.

— Sir Geoffrey? a întrebat căpitanul, doar ca să fie sigur, în timp ce bărbatul pornea să urce încet pasarela luminată.

— Chiar el, căpitane. Îmi cer scuze pentru ținută. Se numește costum de salvare, din rațiuni evidente. E nevoie de el ca să te protejez pe tine. Gripa rusească a fost mai rea decât ți-ai putea imagina! Noi credem că a trecut ce-a fost mai rău, dar a provocat deja pierderi importante la toate nivelurile societății. *Toate* nivelurile, căpitane. Crede-mă.

Felul în care președintele companiei rostea *toate* l-a făcut pe căpitan să șovăie.

— Să înțeleg că Majestatea Sa este... nu este...

S-a oprit, incapabil să scoată pe gură restul întrebării.

— Nu numai Majestatea Sa, căpitane. Am spus „mai rea decât ți-ai putea imagina“, a zis Sir Geoffrey, de pe poalele costumului său de salvare picurând dezinfectant roșu care se aduna pe punte în băltoace ca de sânge. Ascultă-mă. Singurul motiv pentru care țara nu se află pentru moment într-un haos total este frica celor mai mulți dintre oameni de a se aventura afară din case. În calitate de președinte al liniei maritime, îți ordon – iar în calitate de prieten vechi, te implor –, pentru binele Imperiului, să navighezi cu viteza diavolului până la Port Mercia și să-l găsești pe guvernator. Pe urmă... ah, iată că-ți vin și pasagerii. Pe aici, domnilor..

În harababura de la marginea cheiului mai apăruseră încă două trăsuri. Cinci siluete înfocolite în văluri au urcat pasarela cărând între ele cutii mari pe care le-au lăsat jos pe punte.

— Cine sunteți, domnule? l-a întrebat căpitanul pe străinul cel mai apropiat, care a răspuns:

— Nu-i nevoie să știi, căpitane.

— Chiar așa, nu-i nevoie!

Căpitanul Samson s-a întors spre Sir Geoffrey, cu mâinile desfăcute întrebător.

— La naiba, șefule, scuză-mă că vorbesc așa, n-am servit eu credincios această linie maritimă mai bine de treizeci și cinci de ani? Sunt căpitanul corabiei *Cutty Wren*¹, domnule! Un căpitan trebuie să-și cunoască vasul și tot ce e pe el! Nu voi îngădui să existe secrete față de mine, domnule! Dacă nu mă considerați de încredere, cobor pasarela chiar în clipa asta!

— Te rog să nu te superi, căpitane, a zis Sir Geoffrey.

S-a întors spre cel din fruntea nou-veniților.

— Domnule Black? Loialitatea căpitanului e mai presus de orice îndoială.

— Da, m-am purtat nesăbuit. Îmi cer scuze, căpitane, a spus domnul Black, dar suntem nevoiți să-ți rechiziționăm corabia din motive de maximă urgență, de aici și regretabila lipsă de formalități.

— Sunteți de la guvern? a întrebat tăios căpitanul.

Domnul Black a părut surprins.

— De la guvern? Mă tem că nu. Între noi fie vorba, pentru moment n-a mai rămas mare lucru din guvern, iar membrii

¹ *The Cutty Wren* (Pitulicea neastâmpărată) și variantele sale precum *The Hunting of the Wren* (Vânătoarea pituliciei) sunt cântece populare tradiționale englezești.

rămăși se ascund prin pivnițe. Nu, ca să fiu sincer cu dumneata, guvernul a considerat întotdeauna convenabil să nu știe prea multe despre noi, iar eu te-aș sfătui să faci la fel.

— Aha, zău? Nu m-am născut ieri, să știi...

— Într-adevăr, căpitane, te-ai născut în urmă cu patruzeci și cinci de ani, ca al doilea fiu al doamnei și al domnului Bertie Samson, și ai primit la botez numele Lionel, după bunicul dumitale, a zis domnul Black, lăsându-și calm bagajul pe punte.

Căpitanul a șovăit din nou. Sunase a început de amenințare; faptul că nu urmase apoi o amenințare concretă îl făcea, nu se știe de ce, să se simtă pus în încurcătură.

— Bun, și pentru cine lucrați? a reușit el să spună. Îmi place să știu cu cine navighez.

Domnul Black s-a îndreptat de spate.

— Cum dorești. Suntem cunoscuți drept Gentlemanii Cazului Extrem. Slujim Coroana. Asta te-ajută?

— Dar am crezut că regele a...

Căpitanul s-a oprit, nedorind să pronunțe groaznicul cuvânt.

— El a murit, căpitane Samson. Dar nu și Coroana. Hai să zicem că suntem în slujba... unui țel mai înalt? Iar în numele acelui țel, căpitane, oamenii tăi vor fi plătiți de patru ori mai mult ca de obicei pentru această călătorie, plus câte zece guinee¹ pe zi pentru fiecare dintre zilele cu care depășesc

¹ Monedă britanică de aur bătută în Marea Britanie între 1663 și 1814. A avut inițial valoarea de o liră sterlină sau 20 de șilingi, dar creșterea prețului aurului i-a conferit ulterior o valoare variabilă care a ajuns chiar până la 30 de șilingi. Între 1717 și 1816 i s-a stabilit o valoare fixă de 21 de șilingi. Termenul *guinee* a fost folosit și după ce moneda n-a mai circulat, reprezentând ca unitate de calcul o liră și un șiling, o liră și 5 penny, sau 1,05 lire, în sistemul zecimal.

recordul de durată al unei călătorii până în Port Mercia, plus încă o sută de guinee la întoarcere. Toți marinarii și ofițerii de la bord vor avea perspective de promovare mult mai mari. Dumneata, căpitane, vei primi o plată sporită în conformitate cu rangul dumatile și, întrucât înțelegem că intenționezi să te pensionezi curând, Coroana va dori în mod cert să-și arate recunoștința în modul ei tradițional.

În spatele lui, Sir Geoffrey a vorbit și a tușit în același timp: ahâmtitludecavalerahâm.

— Sunt sigur că doamnei Samson i-ar plăcea, a adăugat domnul Black.

Asta suna a tortură. Căpitanul Samson a văzut cu ochii minții ce s-ar fi întâmplat dacă doamna Samson afla vreodată că el refuzase ocazia ca ea să devină *Lady* Samson. Nu suporta să se gândească la așa ceva. S-a uitat la cel care își spunea domnul Black și a zis încet:

— Urmează să se întâmple ceva? Încercați să preveniți ceva anume?

— Da, căpitane. Războiul. Moștenitorul tronului trebuie să pună piciorul pe pământ englez în cel mult nouă luni de la moartea monarhului. Așa scrie în Magna Carta, undeva jos, cu litere mici. Baronii nu doresc alt Richard Inimă de Leu, vă dați seama. Și, în mod regretabil, de când un chelner contaminat cu gripă a servit supa la petrecerea aniversară a regelui, următorii doi moștenitori în viață ai tronului se află amândoi undeva în Marele Ocean Pelagic de Sud. Cred că îl cunoști bine, căpitane.

— Aha, acum am înțeles! Asta aveți în cutii! a zis căpitanul, arătând cu degetul spre ce cărau. Un transport de pământ englezesc! Găsim moștenitorul, calcă pe acest pământ și strigăm toți uraaa!

Domnul Black a zâmbit.

— Bravo, căpitane! Sunt impresionat. Dar, din păcate, cineva s-a gândit deja la asta, așa că mai există o mică clauză. Ea stipulează că pământul englezesc trebuie să fie ferm lipit de Anglia. Putem proclama succesiunea de peste hotare – ba chiar îl putem încorona pe moștenitor, dacă e necesar –, dar pentru a fi ratificat e necesar să ajungă în persoană și la timp pe pământ englez.

— Știți, domnule Black, eu credeam că știi totul despre Magna Carta, dar de clauzele astea n-am auzit niciodată, a spus Sir Geoffrey.

— Nu, domnule, i-a răspuns răbdător Gentlemanul Cazului Extrem. Asta din cauză că se află în versiunea *ratificată* a Cartei. Doar nu credeți că niște baroni abia în stare să-și scrie numele puteau produce un set complet de reguli funcționale după care să poată fi condusă adecvat o țară mare pentru tot restul istoriei, nu-i așa? Secretarii lor au întocmit o lună mai târziu o Magna Carta complet funcțională. Este de șaptezeci de ori mai lungă, dar infailibilă. Din păcate, au și francezii o copie.

— De ce? a întrebat căpitanul.

Pe marginea cheiului trăsesse încă o trăsură. Părea scumpă și avea un blazon pictat pe ușă.

— Pentru că dacă misiunea dumitale nu reușește, căpitane, atunci cel mai probabil un francez va deveni regele Angliei, a zis domnul Black.

— Cum? a strigat căpitanul, uitând complet de noua trăsură. Nimeni n-ar suporta așa ceva!

— Minunați oameni, francezii, minunați oameni, a spus repede Sir Geoffrey, fluturând din mâini. Aliații noștri în recente evenimente neplăcute din Crimeea și restul, dar...

— În această privință suntem prieteni la cataramă cu guvernul francez, domnule, a zis domnul Black. Iar un francez pe tron, pe oricare tron, e ultimul lucru pe care ar dori să-l vadă și ei. E ceva inacceptabil pentru frații noștri gali. Dar există în Franța persoane care ar dori-o, iar noi credem că cel mai bun lucru pentru toată lumea este să ne aducem acasă noul monarh cu o zarvă minimă și o viteză maximă.

— Ei l-au ucis pe ultimul lor rege! a spus căpitanul Samson, care n-avea de gând să piardă prilejul de a se înfuria zdravăn. Tatăl meu a luptat cu ei la Trafalgar! Nu putem permite să se întâmple așa ceva, domnule, cu niciun preț! Vorbesc acum și în numele oamenilor mei! Vom depăși din nou recordul, domnule, dus-întors!

S-a uitat în jur după Sir Geoffrey, dar președintele liniei maritime coborâse în grabă pasarela și se învârtea în jurul a două siluete acoperite de voaluri, care ieșiseră din trăsură.

— Acelea sunt... femeii? a întrebat căpitanul, în vreme ce respectivele persoane urcau pe puntea corabiei *Cutty Wren* și treceau pe lângă el de parcă n-ar fi contat câtuși de puțin.

Domnul Black a scuturat niște zăpadă de pe propriul său vâl.

— Cea mai scundă e cameristă, și am considerat potrivit să cred pe cuvânt că e femeie. Cea înaltă, pe lângă care se gudură președintele, deține majoritatea acțiunilor la linia voastră maritimă și, mai important decât atât, este mama moștenitorului. E o adevărată doamnă, deși experiența mea limitată în privința ei îmi sugerează că ar fi, de asemeni, un amestec între regina războinică Boadicea¹ – fără carul de luptă –, Caterina

¹ Zisă și Boudica. Regină a unui trib celtic din sec. I care s-a împotrivit cu succes invaziei Imperiului Roman în Insulele Britanice. A fost în cele din urmă învinsă și, conform unor surse, s-a sinucis ca să nu cadă în captivitate. În Regatul Unit, Boadicea este un important simbol cultural.

de Medici¹ – fără inelele cu otrăvuri – și Attila Hunul² – fără excelentul lui simț al umorului. Să nu joci cărți cu ea, pentru că trișează ca un contrabandist de pe Mississippi, să-ți ferești băutura, să faci de fiecare dată tot ce îți spune și poate așa reușim să rămânem toți în viață.

— Are limba ascuțită, da?

— Ca briciul, căpitane. Dar să vorbim despre lucruri mai plăcute: pe drum s-ar putea s-o ajungem din urmă pe fiica moștenitorului, care, slavă cerului, plecase deja spre tatăl ei înainte să izbucnească molima. Urmează să pornească azi din Cape Town pe schoonerul³ *Sweet Judy*⁴, cu destinația Port Mercia via Port Advent. Căpitanul acelei corăbii este Nathan Roberts. Cred că-l cunoști.

— Pe bătrânul „Aleluia“ Roberts? Încă mai navighează? E un om de nădejde, să știți, iar *Sweet Judy* e un vas foarte dichisit. Fata se află pe mâini bune, fiți sigur de asta. Sper, totuși, că-i plac imnurile religioase, a zâmbit căpitanul. Mă întreb dacă Roberts își mai pune și-acum echipajul să înjure, când simte nevoia, într-un butoi cu apă pe care-l ține în cală.

— E evlavios tare, nu-i așa? a întrebat domnul Black cum se îndreptau spre căldura cabinei principale.

— Un piculeț, domnule, doar un piculeț.

— În cazul lui Roberts, căpitane, cât de mare este acest „un piculeț“?

¹ Regină a Franței (soția lui Henric al II-lea) și mamă a mai multor regi și prinți ai Franței. A fost interesată de ocultism, foarte apropiată de Nostradamus, și expertă în materie de otrăvuri, pe care se presupunea că le-a folosit deseori pentru a-și omorî dușmanii.

² Attila, născut în Caucaz, cel mai puternic conducător al hunilor. A domnit între 433 și 453 asupra Imperiului Hun, care se întindea de la munții Urali până la fluviul Rin și de la Dunăre la Marea Baltică.

³ Navă cu pânze cu două catarge, asemănătoare goeletei.

⁴ În română numele s-ar traduce *Judy cea Scumpă*.

Căpitanul Samson a zâmbit cu gura până la urechi.

— Ei, cam cât Ierusalimul, domnule...

La celălalt capăt al lumii, marea ardea, vântul urla și o beznă vuitoare acoperea fața adâncului.

Numai un om deosebit poate să născocească grabnic un imn religios, dar căpitanul Roberts era un astfel de om. Imnurile din *Cartea imnurilor vechi și contemporane* le știa pe toate și când era de cart le cânta de la un capăt la altul, tare și cu bucurie, iar asta reprezentase unul dintre motivele revoltei.

Iar acum, când Capătul Lumii era la o aruncătură de băț, cerul se întuneca, deși veneau zorii, iar flăcările Apocalipsei se prăvăleau peste ei și dădeau foc velaturii, căpitanul Roberts s-a legat de timonă, pe când marea creștea sub el, și a simțit că *Sweet Judy* se ridica la cer parcă purtată de o mână atotputernică.

Tuna și fulgera acolo sus. Grindina îi răpăia pe pălărie. În vârfurile tuturor catargelor ardeau focuri ale Sfântului Elmo¹, făcând barba căpitanului să pârâie, iar el s-a apucat să cânte cu o voce gravă și plină de bariton. Orice marinar știa cântecul acela: „Tată veșnic, atotmântuitor, Care oprești cu brațul tău zbuciumatul val“, a zbierat căpitanul spre furtună, *Sweet Judy* stând în cumpănă ca o balerină pe neobositul val. „Ce poruncă dai oceanului puternic și adânc / În rostuitele-i hotare să stea-n rând“².

Cât de repede se deplasau? s-a întrebat el, în timp ce vecele sfâșiate zburau cât colo. Valul era înalt cât o biserică, dar

¹ Fenomen meteorologic cunoscut încă din Antichitate, reprezentat de descărcări electrice prin obiecte înalte (în cazul de față catargele corabiei), care duc la formarea unui arc electric în jurul obiectului în cauză.

² Imn religios care a devenit imnul neoficial al marinei britanice.